Štev. 292 TRST, v petek 20. oktobra 1911 Tečaj XXXVI

IZHAJA VSAK DAN

razen ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

„V edinosti je moč!"

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost", vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-hranilični račun štev. 841-652. TELEFON St. 11-57

DRŽAVNI ZBOR

DUNAJ 19. Potem ko sta poslanca Mühlwerth in Stransky označila svoje stališče napram poslovnemu redu, jo bila debata zaključena. Ko sta govorila kontragovornika Seitz in Humar, je bila predloga o reformi poslovnega reda izročena odseku, na kar je nadaljevala nujna razprava o dalmatinskih železnicah.

Nujnost Dulibićevega predloga glede dalmatinskih železnic je bila sprejeta.

DUNAJ 19. Zbornica je nadaljevala debato o reformi poslovnega reda. Govoril je posl. Mühlwert. Nato sta prišla do besede generalna govornika. Predloga je bila zatem odkazana odseku za poslovni red.

Rekonstrukcija kabineta.

(Izv. telefonično poročilo „Edinosti".)

DUNAJ, 19. oktobra. Državna zbornica je stala danes vseskoz pod vtisom nameravane rekonstrukcije kabineta. Parlamentarna komisija enotnega češkega kluba je danes popoludne poročala klubu o predlogih ministerskega predsednika. Češki enotni klub je po triurni debati sklenil vzeti poročilo z odobravanjem na znanje in je naložil parlamentarni komisiji, da vodi še nadaljna pogajanja z ministrskim predsednikom.

Ministrski predsednik je konferiral že včerajšnji dan tudi z nemškimi poslanci in sicer s predsednikom nemškega „Nationalverbanda", dr. Grossom, in pa predsednikom nemškega radikalnega kluba, poslancem Wolfom.

Nemški „Nationalverband" se je tekom današnjega dopoldneva posvetoval o načrtih ministrskega predsednika, in tekom debate se je več starejših nemških politikov izrazilo za sodelovanje s Čehi.

V večerni seji enotnega češkega kluba se je s strani več poslancev poudarjalo, da za ceno dveh resortnih ministrskih sedežev Čehi ne morejo podpirati vlade, če ne dokaže, da je res popolnoma pripravljena opustiti svoj stari dosedanji germanizatorični sistem. Vendar pa se udeleži češki enotni klub konference, pri kateri bodo partecipirali nemški „Nationalverband", enotni češki klub in Poljaki, da se sporazumejo te stranke, ki bodo tvorile bodočo parlamentarno večino.

Nekateri češki poslanci sodijo precej skeptično o vsej stvari, drugi pa poudarjajo, da je utemeljeno upanje, da se parlamentarne razmere zboljšajo.

Velike težave napravlja tudi vprašanje, katera resorta naj bi dobili Čehi, obenem pa je tudi vprašanje oseb, ki naj bi prišle pri zasedenju ministrskih mest v poštev, zelo težavno. Splošno se računa na to, da pride že prihodnji teden do končne odločitve v tem vprašanju.

V slučaju rekonstrukcije kabineta bo treba popolniti mesto ministra notranjih zadev, najbrž tudi poljedelskega ministra, potem ministra javnih del ter železniškega in trgovinskega ministra. (Te dve mesti zavzemata le „voditelja" ministrstva. — Prip. ured.)

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Izvirno telefonično poročilo „Edinosti".

DUNAJ 19. Vprašanje italijanske pravne fakultete, ki pride jutri (petek) na dnevni red v državnem zboru, postaja vedno večje politične važnosti. Danes je zaradi tega vprašanja prišlo skoraj do krize v nemškem „Nationalverbandu".

Radikalna skupina v „Nationalverbandu" je zahtevala z vso odločnostjo, da naj nemški „Nationalverband" ob priliki jutrišnje debate o italijanski pravni fakulteti nastopi z najstrožjo opozicijo proti temu vprašanju.

Tirolski nemškonacionalni poslanci so bili silno ogorčeni in zlasti je zagrozil župan inomoški, poslanec dr. Erler (znan jako dobro iz onega časa, ko so nemški burši napadli in razrušili italijansko fakulteto v Inomostu. — Op. ured.), da izstopi iz nemškega „Nationalverbanda", ako bi „Nationalverband" sklenil, da se ne glasuje proti italijanski fakulteti.

Pri jutrišnji razpravi o italijanski fakulteti bodo govorili sledeči jugoslovanski poslanci: dr. Rybař, dr. Smodlaka, Sesardić in dr. Janković.

Poslanec dr. Gregorin za svoje volilce.

Izvirno telefonično poročilo „Edinosti".

DUNAJ 19. Poslanec dr. Gregorin je danes vložil dva nujna predloga, v katerih se zahteva od vlade nujna in izdatna pomoč po suši zelo hudo prizadetima občinama Sv. Križ in Šmarje v ajdovskem okraju.

Glasovanje o Concijevem predlogu.

Dunaj 17. X. 11.

Senzacija današnjega dneva je bilo — kakor ste že sporočili — glasovanje o Concijevem predlogu glede dnevnega reda. Že v petek se je znalo, da bo posl. Conci (klerikalni Trentinec) predlagal, naj se prvo čitanje vladine predloge glede laškega vseučilišča stavi na dnevni red pred razpravo o proračunu. V nemškem taboru je vsled tega nastala velika konfuzija. Radikalni elementi so se izrekli odločno proti temu predlogu, ker ti nemški srditeži sploh nobeni nenemški narodnosti nočejo koncedirati više šole in ker se posebno še protivijo, da bi Dunaj bil sedež kake nenemške visoke šole, češ, da bi potem tudi Čehi lahko zahtevali za-se šole na Dunaju.

Za Jugoslovane je bilo stališče zelo težavno. Primorski Lahi ne zaostajajo nič za Nemci v svojem zatiranju Slovencev in ne zaslužujejo torej prav nikake podpore. To je bilo vsem jasno. Vendar pa je prevladovalo mnenje, da se tudi Nemce ne sme podpirati v njihovi srditosti proti nenemškim kulturnim zahtevam, temveč, da jim treba pokazati, da ne morejo komandirati po svoji volji; z druge strani pa se je hotelo Italijanom pokazati, da je vendar-le od milosti Slovanov odvisno, ali bo možno razpravljati o njihovi zahtevi. Tudi se je povdarjalo, da bo v razpravi o laški univerzi možno vnovič pokazati, kako krivično postopajo primorski Lahi nasproti našim najprimitivnejšim kulturnim zahtevam.

Ko je torej danes dr. Conci res stavil svoj predlog, glasovali so vsi Slovani, izvzemši Poljake, za ta predlog in so skupaj s socijalnimi demokrati dosegli večino nad Nemci in Poljaki. Le primorski slovanski zastopniki so se vzdržali glasovanja, ki so sicer uvaževali vse gorinavedene razloge, a vendar v očigled mnogim laškim krivicam niso mogli direktno podpirati laškega predloga.

S tem glasovanjem se je pokazalo, da Nemci niti s pomočjo Poljakov nimajo večine v zbornici, a dobili so bridko lekcijo tudi Lahi, ki so se videli zapuščene od svojih „ljubih zaveznikov" in odvisni od milosti Slovanov. Ali jih ta lekcija spametuje?!

Draginjski odsek.

Za znižanje cene sladkorja.

DUNAJ 19. V seji komiteja za vprašanje kartelov draginjskega odseka, ki se je vršila pred plenarno sejo zbornice, je bil sprejet predlog posl. Glocknerja, s katerim se pozivlja vlado, naj zahteva od sladkornega kartela, da zniža sladkorne cene. V slučaju da bi se to ne zgodilo, se ima za čas, dokler bodo trajale visoke cene sladkorja v sporazumu z ogrsko vlado dvigniti prepoved glede uvoza saharina in tozadevne predpise.

Mesno vprašanje.

DUNAJ 19. Draginjski odsek je na današnji seji nadaljeval posvetovanje o mesnem vprašanju. Na zahtevo posl. Spačeka sta dva vladna zastopnika v zaupni seji na podlagi njunih lastnih izkušenj v Argentiniji dala podrobna pojasnila o zdravstvenih razmerah v Argentiniji. — Posl. Renner je rekel, da nimajo ta pojasnila za prebivalstvo nikake dokazilne moči ter je stavil sledeči predlog:

1. Naj vlada, ne da bi se še nadalje pogajala, dovoli ne glede na čas uvoz vsake množine prekomorskega mesa. 2. naj prične s Srbijo pogajanja o sklepu trgovinske pogodbe in sicer v smislu, da se proti primernim koncesijam avstrijski industriji dovoli brez vsake omejitve uvoz žive in zaklane živine iz Srbije. — Ministerski predsednik Gautsch je pripomnil, da ne bo govoril o pravkar stavljenem predlogu predgovornika, ker je bilo stališče vlade v tem vprašanju že ponovno izraženo toliko v zbornici, kolikor v odseku, tako da ni možno več o tem dvomiti. Nato je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja jutri ob 4. uri popoludne.

Odsek za državne uslužbence.

DUNAJ 19. Odsek za državne uslužbence je danes pred plenarno sejo zbornice, v prisotnosti ministrskega predsednika, večih ministrov in vlade imel sejo, v kateri je začela prava generalna debata o vseh predlogah ter so bili izvoljeni razni poodseki.

DUNAJ 19. Odsek za državne nameščence je odkazal uradniške predloge pododboru in je sklenil resolucijo, v kateri zahteva, naj vlada takoj predloži službeno pragmatiko. Finančni minister je pojasnil stališče vlade.

Malorusko vprašanje.

(Izv. telefonsko poročilo „Edinosti").

DUNAJ 19. okt. — Ministrski predsednih baron Gautsch je danes konferiral z Malorusi, ki so mu predložili svoje največje težnje, med temi vseučiliške zahteve in pa pomiloščenje maloruskih dijakov, ki so bili zaradi izgredov v Lvovu obsojeni v kazni. Prihodnje dni se vrši skupno posvetovanje maloruskih in poljskih voditeljev v svrho rešitve malorusko-poljskega spora.

Odsek za pomorsko ribarstvo in plovbo.

Kakor smo že javili med včerajšnjimi brzojavnimi vestmi, se je predvčerajnjim konstituiral odsek za pomorsko ribarstvo in paroplovbo ter da je bil načelnikom izvoljen posl. dr. Dulibić. Za podpredsednika sta bila izvoljena posl. dr. Bugatto in Forstner, a zapisnikarjema posl. Fon in Ullrich. Po konstituiranju se je oglasil za besedo posl. dr. Rybář in je opozarjal na potrebo zakona za ribarstvo in novega pomorskega plovnega reda. Govornik je priobčil odboru, da je dotični zakonski načrt vlada že izdelala, da pa ga ni mogla predložiti zbornici, ker se tudi pomorsko ribarstvo v Jadranskem morju more urediti le v polnem sporazumljenju z Ogrsko. Z ozirom na važnost predmeta je predlagal dr. Rybář, naj odsek izrazi vladi željo, da izdelani načrt za uravnavo pomorskega ribarstva in plovnega reda predloži čim prej zbornici. — Ta Rybářev predlog je bil soglasno vsprejet.

Reforma galicijskega deželnega reda.

(Izv. telef. poročilo „Edinosti").

DUNAJ 19. oktobra. — Danes se je vršilo tu v navzočnosti ministrskega predsednika posvetovanje poljskih strank v galicijskem deželnem zboru s predsedstvom poljskega državnozborskega kluba o reformi deželnega reda za Galicijo.

Interpelacija posl. dr. Ravniharja glede ukaza dr. Elsnerja.

DUNAJ 19. Posl. dr. Ravnihar je v današnji seji državnega zbora vložil interpelacijo zaradi znanega ukaza deželnosodnega predsednika Elsnerja. Interpelacija stavlja na pravosodnega ministra vprašanje, če mu je ta ukaz znan in če je pripravljen naročiti predsedniku deželne sodnije v Ljubljani, da ta svoj ukaz takoj prekliče, ali je nadalje pripravljen dati sodnemu predsedniku tudi strog nalog, da se v bodoče vzdrži takih in podobnih političnih enuncijacij.

Poslanske diete.

DUNAJ 19. Posl. Breiter je predložil danes predlog za pavšaliranje diet. Pavšal naj bi znašal 10.000 K na leto in svobodno vožnjo na državnih železnicah.

Brzojavne zveze Trsta z Aleksandrijo.

(Izvirno tel. poročilo „Edinosti").

DUNAJ 19. oktobra. — „Wiener Allg. Zeitung" poroča, da se ustanovi akcijska družba z akcijskim kapitalom 10 mil. kron v svrho položitve brzojavnega kabla med Trstom in Aleksandrijo.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 19. Po dveh poimenskih glasovanjih je zbornica nadaljevala debato o brambni predlogi. Govorilo je več govornikov, nato je bila debata odgodjena na jutri.

Papežev majordom pri cesarju.

DUNAJ 19. Cesar je danes predpoludne vsprejel v posebni avdijenci papeževega majordoma mons. Bislettija. Bisletti je prišel v spremstvu uditorja dunajske nuncijature Rossija in podtajnika ceremonijela Respighija.

DUNAJ 19. Papeževega majordoma mons. Bislettija je vsprejel popoludne tudi minister za unanje stvari grof Aehrenthal.

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek
Poslovenil H. V.

Angora.

„Doline in hribi Angore bodo Bajazetov grob in grob njegove države", je odgovoril Kosančić precej neprevidno, „Angora za Kosovo — — —"

„Tiho, tiho, govori tišje," je svaril Milan, „ali pa rajše molči o tem na tem-le prostoru."

„Prav imaš," je prikimal Kosančić z glavo. „Toda, to je tako gotovo" — je govoril, da-si skoro šepetaje, dalje — „kakor da bo osvobojena domovina štela tebe med svoje izdajice."

„Tudi ti, Ivane?" je vprašal Milan goreče.

„Jaz?!" — zdrznil se je le-ta, „zakaj ne bi jaz? Kaj meniš s tem?"

„Stojiš v sredini sultanovih janičarjev, na pragu njegovega šotora," je rekel Milan, „složno si pripravljal s svojimi pobratimi vse v njegovo pogubo, in vendar stojiš tukaj. Ali meniš, da bi to bilo tako, ko bi bil jaz izdajica?"

„Oj, ohoj!" se je prijel Kosančić za glavo, „to seveda komaj; toda zakaj se nas izogiblješ, zakaj se skrivaš pred nami v tolpi sultanovih robov? Kaj si torej, če nisi izdajica?"

„Nesrečnež," je odgovoril Milan temno, „katerega beseda in prisega priklepa k brezdelnosti, da ne sme imeti nič več skupnega z vami."

„Tako torej, tako! Razumem, da, sedaj te razumem," klatil je Kosančić z glavo in vsem telesom kakor človek, ki naenkrat začenja razumevati do sedaj mu povsem umljivo stvar, „gladko lice in sladka govorica bivše ljubice te je zavela k odpadništvu od naše svete stvari. O Lazare, Lazare!" je vil roki, „kralj, moj car, sveti mučenik Srbije! Kakšno pleme se je pokolilo iz tvojih bokov! Ena hčeri je zavela Brankovića k izdaji, da bo na veke prokleto njegovo ime; druga je napravila iz prvega bojevnika, iz naše nade odpadnika, sužnja svoje hipne volje, a tvoj sin se plazi v prahu za en edini nasmeh razruševalca svoje domovine in Kristove vere!"

Umolknil je, tudi Milan ni odgovoril, samo težka sapa, ki se mu je izvijala iz prsi, je pričala o njegovem silnem ganotju.

„Da," je začel Kosančić zopet, „to je bilo tedaj že tako usojeno, da tvoj rod, care moj, postane najglavnejši uničevalec svoje domovine, in da si moral ti poginiti radi njegove krivde. Kdo pa tebe sili," obrnil se je naenkrat k Milanu, „da v odločilnem trenotku odpadaš od naše stvari? Zapeljive lepote žene drugega, matere bodočega ugonobovalca Srbije?"

Milan je, vzdignivši glavo, položil desnico na svoje srce: „Kakor gotovo upam odpuščanja svojih grehov od Boga, nisem spoznal njenih lepot, da-si čutim z žalostjo nepremagljivi čar njene navzočnosti; o da bi ne bil nikdar zagledal njenega lica, ne bil slišal nikdar njenega glasu!" je zastokal, skrivajoč obraz v obe dlani.

„Resnica, da, resnica," je pritrdil Kosančić, „potem bi nam ne bilo potrebno, da stavimo vso svojo nado na en edin slučaj in da s svojo krvjo gnojimo tla Azije, ne bilo bi nam potrebno, da pričakujemo svoje rešitve od nepočesanih hord, slabših in gnusnejših, nego je bisurman sam; domača tla bi bila pila kri svojih sinov, padlih v svetem boju, in če ne že sedaj, bi bila pa vsaj v kratkem času Srbija slavila svoje vstajenje. In to vse si razbil ti radi tuje žene, ki je davno pozabila svojo ljubezen, kakor je tudi pozabila svojo domovino in svojega Boga, ki se roga tvoji nespametnosti, da te še mamijo sladke sanje davne prošlosti."

„Prenehaj! Za Boga, prenehaj!" je stegnil Milan, tresoč se po vsem telesu, roki proseče proti njemu.

„Aj, k vragu!" je govoril neizprosni Kosančić nadalje, „ne bodi dalje njen pajac, ne bodi šleva, in raztrgaj te vezi njenega čara! Vrni se k nam, svojim davnim pobratimom, in bomo kakor drugekrati bili jutri bok ob boku z ordyneem; vstrajali bomo, da bomo zamogli vriskati nad razvalinami Bajazetove države: Angora za Kosovo! In prvi med osvoboditelji domovine se bo blestel vojvoda Milan Topličanin!"

Tedaj ga je prijel za obe roki ter ga potegnil na svoje prsi; stiskajoč ga na svoje srce je govoril goreče dalje: „Neštetokrat sva tako počivala srce ob srcu, neštetokrat sva krila s svojimi prsi jeden druzega pred bisurmanskimi jatagani, neštetokrat se je mešala najina kri k večnemu pobratimstvu. Ali moreš pozabiti to vse radi bližine ženske, nezveste Bogu, domovini in tebi? Ne, to ne more biti, na tem mojem zvestem srcu gine peklenska moč njenega čara, v mojem naročju se povrneš k svojcem in oni bodo vriskali od veselja".

(Pride še.)

Pred poroko nadvojvode Karla Frana Josipa.

DUNAJ 19. Danes sta dospela semkaj na poroko nadvojvode Karola Frana Josipa saksonski princ Ivan Jurij in njegova soproga. Kralj Friderik Avgust s prestolonasledникom Josipom in princem Friderikom Kristijanom pride jutri.

Srbski proračun za 1912.

BELIGRAD 18. Skupni državni dohodki so proračunjeni na 130,867.989·07 dinarjev, stroški pa na 130,856.930·26 dinarjev, potemtakem je za bodoče leto prebitka 11.053·80 dinarjev. Proračun vojnega ministerstva za 1912 znaša 29,606.162 dinarjev.

Novi ogrski trgovinski minister.

BUDIMPEŠTA. 19. Uradni list je priobčil najviše ročno pismo, s katerim je fin. minister dr. Lukacs oproščen od provizoričnega vodstva trgovinskega ministerstva, ob enem je imenovan trgovinskim ministrom Ladislav Beöthy.

Kolera.

BELIGRAD 19. Uradno poročajo: Od 8. do 16. t. m. je v petih okrajih obolelo za kolero skupno 28 oseb, od teh jih je 11 umrlo.

BUDIMPEŠTA 19. Zdravstveni oddelek ministerstva za notranje stvari poroča, da je v pokrajinah obolelo za sumljivimi znaki kolere devet oseb.

ODESA 19. Tukaj so bakterijologično konstatirali en smrtni slučaj kolere. V nekem prenočišču je nepoznana oseba obolela za sumljivimi znaki kuge.

Francosko-nemška pogajanja.

PARIZ 19. Francoski poslanik v Berolinu Cambon in državni tajnik Kiderlen-Wächter sta imela včeraj zopet razgovor. Zdi se, da se pogajanja izvršijo srečno.

Zrakoplovstvo.

DÜSSELDORF 19. Vodljiv zrakoplov „Schwaben“ s 5 pasežirji se je dvignil danes zjutraj ob 4·45, da poleti v Berolin in potem v Hamburg. Ob 9·45 je zrakoplov letel nad Bremenom.

JOHANNISTHAL 19. Zrakoplov „Schwaben“ je ob 4. uri popoludne dospel nad letališčem in se je z višine 400 m srečno spustil na tla.

Eksplozija v premogovniku.

ST. ETIENNE 19. V tukajšnjih premogovnikih se je pripetila eksplozija. Do polunoči so našli 26 mrtvih, med temi enega inženirja.

ST. ETIENNE 19. V trenutku, ko se je pripetila eksplozija, je bilo v premogovniku 30 delavcev. Dva so potegnili iz rova, bila sta grozno opečena. Ob 4. uri se je ravnatelj družbe s šestimi inženirji in 30 možmi podal v rov.

Monarhistično gibanje na Portugalskem.

VIGO 10. Govori se, da so monarhisti zasedli mesto Montallegre. Republikanci so nujno poslali ojačenja.

OPORTO 19. Boji med monarhisti in republikanci se bijejo visoko v gorah. Monarhisti so napadli peti lovski batalijon, ki se je nahajal v gorah 1100 m nad morjem.

Poskusna mobilizacija severnoameriške flote.

LONDON 19. Kakor poroča „Morning Post“, bo dne 31. oktobra v New-Yorku mobilizirana največa in najmogočnejša flota, ki so je kedaj imele Združene države. Kontreadmiral Osterhaus bo tega dne poveljeval 102 vojnim ladijam. Istočasno bo v Los Angeles mobilizirana pacifiška flota. Kakor javlja državni tajnik vojne mornarice oficijelno, je mobilizacijo odredil, da pokaže nje pripravljenost in da odkrije slučajne pomanjkljivosti.

Potres.

ZAGREB 19. Včeraj malo pred polnočjo je bilo čuti tukaj lahek potres. Glasom dosedanjih poročil so čutili potres najmočneje v smeri od kranjske meje do Zagreba. V Zagrebu samem je bil potres zelo lahek.

Ustaja na Kitajskem.

MUKDEN 19. Čete so mobilizirane. Prva divizija odide čim prej.

PEKING 19. Uradno se javlja, da od včeraj od 6. zvečer ne obstoji nikaka brzojavna zveza več. Krožijo najgorostasnejše vesti. Uradno se ničesar ne javlja, da je vlada včeraj dosegla neko zmago. Sodi se, da se položaj ni znatno poboljšal. Število vojakov se ceni na 21.000. V Hankav je bilo poslanih tudi 20 topov.

PEKING 19. Iuančikaj je konečno prevzel mesto guvernerja v Huknangu, potem ko je vlada ugodila njegovim pogojem glede čet in denarnih sredstev. — Vlada zatrjuje, da so nje čete dosegle sijajno zmago pri Hankavu.

LONDON 19. Nanking in Kinkiang sta baje padla v roke revolucijonarcev. — V Nankingu so dizertirale vladne čete, v Kinkiangu je poveljnik prestopil k revolucijonarjem.

Dunaj 19. Včeraj po noči oziroma včeraj zjutraj sta pogorela zdravilišče Liebwerda, last grofa Clam-Gallas in grad Kolodej, last knezov Liechtenstein.

Budimpešta 19. Bolgarski car Ferdinand je dospel v Alsogut na poset k nadvojvodinji Klotildi.

Oršova 18. V nekem predmestju Oršove je teh dni umrl 80-letni kmet Ivan Kalman, ki je na smrtni postelji priznal, da je pred 61 leti umoril svoje stareje brate in sestre, da je podedoval njihovo premoženje.

Dunaj 19. Pred splošnimi avdijencami je cesar zaprisegel novoimenovanega vojaškega vikarja Emeriha Bjelika.

Landskron 19. Danes je pričelo štrajkati 2000 delavcev tovarn v Wildenschwertu in okolici. Delavci so mirni. Oblastnija je ukrenila primerne odredbe.

Berolin 19. Svetovni kongres hotelirjev, ki je danes dovršil svoje razprave, je sklenil, da se bo prihodnji kongres vršil v Parizu.

Arad 19. Grof Štefan Tisza je popoludne pred številnim občinstvom poročal o svojem delovanju v parlamentu.

Kodanj 18. Kakor se doznaje iz dobro obveščene strani, je za Nobelovo nagrado iz fizike predložen znani hrvatski rojak Nikola Tesla.

Teheran 19. (Reuterjev biro). Bivši šah Mohamed Ali je s transkaspijsko železnico dospel v Ašabad.

Stokholm 19. Prva zbornica je bila danes razpuščena. Ob enem so bile razpisane nove volitve.

Italijansko-turška vojna.

Združene države severoamerikanske posredujejo v prilog Turčiji.

Na površje so stopile Združene države Severoamerikanske. Glasom vesti iz Carigrada, Združene države ne bodo posredovale, ker imajo velike trgovske interese v Tripolitaniji. Vest našega dunajskega poročevalca, da je Taft pripravljen posredovati, pa je s tem poročilom ravno v nasprotju. — Krije pa se eno in drugo poročilo, da pred otokom Mitilene križari amerikanska flota. Carigrajska vest pravi, da je namen te flote, pomagati Turčiji pred morebitnimi napadi italijanske flote v Arhipelu ali ob Azijskem obrežju, dočim pravi dunajska vest, da je namen te flote čuvati velike trgovske interese, ki jih imajo Združene države v Tripolitaniji. Čuvati proti komu? Seveda proti nikomur drugemu kakor — Italiji! Z blokado Smirne, zasedenjem turških otokov v Egejskem morju itd., s čemur grozi Italija, torej bržkone ne pojde tako gladko, kakor si je to ona predstavljala! Carigrajsko poročilo sicer pravi, da se Združene države ne bodo vmeševale, a morda so one poslale svojo floto v Egejsko morje baš zato, da bi isto uspešno in s povdarkom podprlo posredovanje Tafta!

Dokler niso bili prizadeti interesi drugih držav je šlo vse gladko. Dokler so hoteli Italijani rezati le jermene iz kože Turkov, so druge države molčale.

Sedaj pa so že oglasile Združene države, katerim slede bržkone tudi druge. Tu je pred vsem Nemčija, ki gotovo ne bo molčala na slučaj Lochov, o katerem govorimo na drugem mestu. — Vsekako bodo morali Italijani priliti mnogo vode v vino prvotnega veselja, to tembolj, če se pomisli, da tudi vesti, ki prihajajo iz Tripolisa niso baš ugodne. Vesti iz turškega vira o turških zmagah treba sicer sprejemati z reservo, malobesedoost Italijanov vsakako ne govori ravno ugodno za te slednje.

Taft pripravljen za posredovanje.

(Izvirno telefonično poročilo „Edinosti“.)

DUNAJ 19. oktobra. — Danes zvečer je dospela na Dunaj vest iz Carigrada, da je predsednik severoameriških Zedinjenih držav Taft izjavil, da je pripravljen posredovati med Turčijo in Italijo.

Amerikanske bojne ladije, ki krožijo okrog otoka Mitilene, so odposlane tja, da so pripravljene za vsak slučaj, da branijo velike trgovske interese, ki jih ima Amerika v Tripolitaniji.

Načrti Italije.

LONDON 19. V tukajšnih političnih krogih kroži sledeča vest: Takoj po okupaciji obrežnih in pristaniških mest Tripolitanije proglasi Italija aneksijo tega ozemlja h kraljevini Italiji. Italija bi potem o tem činu uradno obvestila evropske velesile ter jih istodobno naprosila, da obveste Turčijo o izvršeni aneksiji od strani Italije. S tem poročilom bi Italija ob enem ponudila neko gotovo denarno svoto, ki bi jo bila pripravljena plačati Turčiji na Tripolis odpadajoč državni dolg in za odkup morebitnih vakufskih (mohamedanskih cerkvenih) zemljišč. Za odgovor na to ponudbo bo Italija stavila povsem kratek rok 48 ur. — Italija se nadeja, da velesile zastavijo v Carigradu ves svoj upliv, da pride do sklepa miru na tej podlagi.

Ako bi pa Turčija na ta drugi ultimatum ne odgovorila, ali ako bi ne odgovorila jasno, si Italija pridržuje popolno akcijsko svobodo, seveda oziraje se pri tem popolnoma na svoje izjave glede otvoritve statusa quo na Balkanu. Italija bi začela z obširnimi operacijami v Egejskem morju, zasedla bi več otokov, blokirala Smirno in v skrajnem slučaju Dardanelsko morsko ožino.

V Jonskem in Jadranskem morju pa bi se Italija izogibala vsake akcije. V Rimu se nadejajo, da se velesilam posreči pregovoriti porto, da sklene mir. Ako bi se pa to ne zgodilo, bi Italija morala opustiti svoje načelo lokaliziranja vojne, da bi tako privedla vojno hitreje do kraja. — Najdalje tekom 14 dnij se pričakuje proklamacije aneksije Tripolisa, na kar bi sledila diplomatična akcija v Carinradu.

Turško poročilo o porazu Italijanov.

CARIGRAD 19. Dopisnik „Ikdama“ je brzojavil iz Tripolisa: Turške čete so trikrat napadle Italijane, pri čemer so ti poslednji imeli 700 mrtvih. Na turški strani sta padla le dva moža.

Italija proti nemškemu državljanu.

Kakor kaže, bi utegnila Italija priti še s svojo zaveznico Nemčijo v konflikt. Pred enim letom se je namreč neki Lochov, ki je bil do pred par leti častnik v nemški armadi, naselil v Tripolisu ter kupil v tamošnji bližini obširna zemljišča. — S pomočjo nemškega konzula se je Lochov seznanil s takratnim Nemcem prijaznim valijem Ibrahim pašo, ki mu je šel pri kupčiji na roko. To pa Italijanom ni bilo po godu in zato je začelo italijansko časopisje hujskati proti Ibrahim paši in Lochovu, o katerem se je govorilo, da je aktiven nemški častnik in da dela po nalogu nemške vlade, ki da hoče s tem dobiti nekako gospodarsko opravičenost za poznejše politične načrte. Ravno radi tega je po izbruhu vojne francosko in angleško časopisje pisalo, da je Italija morala hiteti z okupacijo Tripolisa, da s tem prehiti Nemčijo v njenih načrtih. Sedaj, po izvršeni okupaciji, je pa ena prvih skrbi Italijanov, da bi zaustavili delo Lochova, to tembolj, ker hoče svoje posestvo naseliti z Nemci. Ker je Lochov baje razžalil italijanskega konzula, ga hočejo sedaj — izgnati. Z druge strani pa poročajo, da zapro Lochova, ker da je špijoniral na škodo Italije. Baje da so ga videli, ko je izven italijanskih predstraž konferiral z nekim višjim turškim častnikom.

Vsekako je zanimivo vprašanje, kako stališče zavzame Nemčija napram temu preganjanju njenega državljana od strani zaveznice Italije?!

Iz Carigrada govore o mobilizaciji Avstro-Ogrske.

CARIGRAD 19. Na porti vzbuja strah, ker Avstrija baje zbira čete ob turški meji. Tukaj se govori, da je Avstrija postavila dva armadna zbora na vojno stanje.

Spopadi na črnogorski meji.

SOLUN 19. Neka črnogorska četa je udrla na turško ozemlje in tam plenila. Turški vojaki so četo prepodili, pri čemer je bil en Črnogorec ubit. Na to so prihiteli Črnogorci od vseh strani v trumah, ter začeli v pravem pomenu besede oblegati turške stražnice. Boj je trajal več ur. Bilo je na obeh straneh več ranjenih in mrtvih. Istodobno se javlja, da so Črnogorci na meji ob Hurbanu osredotočili pet batalijonov in eno baterijo.

20.000 italijanskih vojakov koraka v notranje kraje Tripolisa.

MALTA 19. Glasom vesti iz Tripolisa, so dobili turški vojaki nalog naj se ne spuščajo z Italijani v nobeno večo bitko, pač pa naj začno guerila-vojno, da utrudijo Italijane. Dne 17. tek. m. so začeli italijanski vojni oddelki — baje 20.000 mož — prodirati v notranjost dežele proti gorovju Djevel.

Združene države proti Italiji?

CARIGRAD 19. (K. b.). „Ikdam“ ugotovlja, da dosedaj samo Združene države še niso izjavile svojo pripravljenost za posredovanje. List bilježi vest, da se Združene države ne bodo vmešavale v sedanji spor, ker imajo Amerikanci pravico do izkoriščanja žveplenih min v Tripolitaniji. Poročilo „Ikdama“ sloni na glasovih, ki so najširjeni v turških krogih, da so Združene države celo obljubile Turčiji pomoč pred morebitnimi napadi italijanske flote proti Arhipelu ali Azijskemu obrežju. — V to da je določena amerikanska flota, ki je prišla pred Mitelene.

Vest, da so Amerikanci dobili pravico izkoriščanja bogatih žveplenih zalog pri Veliki Sciti je bila razširjena že minulo leto. — Na takratne tozadevne korake Italije je porta odgovorila, da so te vesti neutemljene.

Turški dobrovoljci v Tripolisu.

LONDON 19. „Daily Chroniche“ poroča iz Carigrada, da pričakuje Turčija mnogo od 4000 dobrovoljcev, ki se baje preko Egipta podajo v Tripolis. Dobrovoljcem poveljujejo izkušeni častniki. — Egiptovski zastopnik je izročil porti 20.000 turških lir, ki so jih nabrali egiptovski mohamedanci. Nabiranje nadaljuje.

Koliko bo stala vojna?

DUNAJ 19. „Mittags Zeitung“ poroča iz Rima: Od zanesljive strani zagotovljajo, da so pretirane govorice, razširjene o visokosti vojnih stroškov. Stroški ne dosežejo niti pol milijarde. — Računajo, da bo vojnih stroškov okolu 200 milijonov lir.

Turška zbornica glasovala kabinetu zaupnico.

CARIGRAD 19. Zbornica je s 125 proti 60 glasom votirala kabinetu zaupnico. Seja je bila precej burna. Veliki vezir je odvrnil na izvajanja posamičnih opozicijskih govornikov. Naglašal je, da je vlada storila korake pri vladah, in da je dobila mnogo dokumetov, ki jih kmalu priobči. Iz teh dokumentov bo dežela mnogo zvedela o vedenju vsake vlasti.

CARIGAD 19. Turško ministerstvo za unanje stvari izjavlja, da ni porta storila nikakih korakov pri egiptovski vladi, da bi ista pretrgala diplom. zveze z Italijo.

Državni proračun za leto 1912.

Ko je finančni minister predložil drž. zboru proračun za leto 1912, je v svojem ekspozeju v kar najugodnejših barvah slikal finančni položaj države.

Naša državna renta da sicer stoji nizko, a drugače je vse lepo in dobro. Tako je govoril finančni minister, da bi potolažil javnost. Ali ekscelenca je naletel le na neverne Tomaže. Kdo bo pa tudi veroval ministrovim besedam v očivid dejstvu, da je avstrijska trgovska bilanca v prvih osmih mesecih leta 1911 pasivna za 491 milijonov kron?! To je, do konca avgusta t. l. smo za 491 mil. kron blaga več uvozili, nego izvozili. Z drugo besedo rečeno: postali smo v osmih mesecih za 491 milijonov kron — b o l j u b o g i. Stara in neutajljiva resnica pa je, da uboštvo poraja novo uboštvo. Ko začenja iti nizdol, gre z brzimi koraki. Zato pa tudi ni drugo, nego jednostavno zaslepljevanje, če bi vspričo našega mizernega gospodarskega položaja finančni minister hotel v ugodni luči slikati naše državne finance. Za stanje državnih financ je pač kurz državne rente najboljše merilo. Kurzi avstrijske državne rente pa stoje danes tako nizko, da mora človeka obliti kar groza, ako pomisli na bodočnost.

Italija se nahaja danes v vojni; kljubu temu iznaša kurz italijanske 3·5% rente 101·70, dočim notira 4% avstrijska državna renta 91·30!

To govori jasno dovolj in preko tega tudi finančni minister ne pride s svojimi svetlimi opisovanji naših državnih financ.

Državni proračun za leto 1912 izkazuje 2.916,695·260 K izdatkov in 2,916.990·344 kron prejemkov, torej 305.081 K preostanka. Državni proračun treh miljard pa, ki izkazuje komaj tristotisoč kron preostanka, se mora v resnici smatrati že pasivnim, ker treba vsekako računati, da bodo dohodki iz ene ali druge upravne panoge manjši in troški večji. Vendar se vidi na prvi hip, da se je skušalo na umeten način vzdržati ravnotežje v proračunu. Ali bolje rečeno: ravnotežja niti ni več. — V proračunu je pred vsem 109.2 milijonov posojila, katero se najame pod naslovom: Gradenj in dobave prometnih sredstev drž. železnic. Ker tu ne gre za nikake nove železnice, tudi ne more biti govora o investicijah, ki bi opravičevale nove dolgove. Tu gre za enostaven trošek, ki bi se moral pokrivati iz rednih dohodkov. Teh 109.2 mil. kron naj bi torej le pokrilo deficit. Pa tudi sicer se je na eni strani proračunjevalo dohodke previsoko, a na drugi izdatke prenizko, tako, da znaša dejanski primanjkljaj 192 milijonov kron. Troški za skupne stvari so narasli od leta 1886 do 1912 od 178 na 404 milijone, troški za domobranstvo od 20 na 101 mil.! Troški finančne uprave so v isti dobi narasli od 34 na 105 mil. kron, pokojnine od 32 na 120 mil. Troški centralnih ministerstev so narasli od 6 na 17 mil. kron itd.

Nasprotno so državna podjetja vedno pasivna. To velja posebno glede državnih železnic, ki so v drugih državah bogat vir državnih dohodkov, dočim morajo pri nas davkoplačevalci pokrivati stomilijonske primanjkljaje državnih železnic.

In to bo vedno slabše, dokler se ne postavi naša uprava na povsem druge temelje. Vsekako pa bo treba na to še dolgo čakati, tako dolgo, da razmere prisilijo na energične reforme.

Za spojno železnico med progama Divača-Pula in Št. Peter Reka.

V.

Prigovor, da bi bila proga predraga, ne velja. Nepremostljivih zaprek ni. Od Lupoglave ob levem boku more iti proga po pritiki preko Bresta do Josipovega Zdenca na obronku Učke. Od tam bi ali po malem tunelu prešla na Poklon (pod Stefanijino kočo), ali po ovinku okolo južno-zapadnega obronka Učke. Velik del zemljišča pripada občinam ali občinskim zadrugam, a te bi šle na roko v pogledu odstopa do najskrajnejše možnosti.

In ako bi tudi bila proga kolikor-koli dražja, nego se sedaj gradijo normalne železnice, treba pa jemati v obzir, da bi bilo kasneje vzdrževanje njene lege razmerno v ceno, *ker bi proga šla vedno po trdih kraških tleh.* Proga bi bila dobičkonosna, njeno vzdrževanje čeneje, torej bi se troškov gradnje ne smeli bati.

VI.

Prigovor, da bi transveraalna proga Lupoglava-Matulje škodovala trgovskim interesom Trsta na korist mesta Reke, ne velja nimalo. Ta prigovor so si izmislili oni elementi Trsta, ki z ene strani s pomočjo pogodnosti, ki jih imajo od Avstrije, kupujejo milijone rent tujih držav, mesto da bi jih investirali v mejnih pokrajinah v produktivne svrhe, a z druge strani nočejo iz posebnih razlogov, da bi narod hrvatski srednje in iztočne Istre dobil primerno, koristno in hitro prometno sredstvo.

Za Trst, kakor trgovski imporij, se

nima c. k. vlada prav ničesar bati od železnice Lupoglava-Matulje, ker:

a) promet z blagom za zapadno Istro itak gre p o m o r j u kakor najcenejem prometnem sredstvu, ali pa gre po ozkotirni železnici Trst-Buje-Poreč;

b) na korist trgovskega pristanišča Reke more ogrska vlada tudi sedaj, ako hoče, se svojo tarifno politiko konkurirati Trstu glede trgovine z vztočno srednjo Istro;

c) celo tudi za osebni promet ne bi se ravno izplačalo ne iz Trsta na Reko, ne z Reke v Trst, uporabljati novo transverzalno linijo Lupoglava-Matulje, ker bi skrajni točki Trst in Reka ostali tako oddaljeni, ker bi potniki iz teh toček raje rabili progo Trst-Nabrežina-Št. Peter-Reka in obratno, nego-li progo Trst-Herpelje-Lupoglava-Matulje-Reka in obratno. Ali tudi, ko bi bilo gotovo, da bi trgovini Trsta nastala kaka minimalna škoda, moramo si domnevati, da bi iz istih razlogov morala ipso fakto slediti tudi neka diviacija na škodo Reke, a v tem slučaju bi bila oba trgovinska emporija izjednačena.

Ozirom na navedene razloge, je gosp. Josip Maljavec, — ki je zastopal občino Roč na konferenci, sklicani po deželnem odboru v Poreču dne 30. 9. t. l. in na kateri je rečeni odbor predlagal železniško zvezo Trst-Poreč in Divača-Pula, ne da bi se bil niti spominjal zveze Divača-Pula in Št. Peter-Reka — podal sledečo izjavo na italijanskem jeziku:

„Il Comune locale di Rozzo e d' avviso che i fattori provinciali dovrebbero in prima linia e con tutti i mezzi possibili tendere affinchè il Governo Imperiale s' interessi inanzi tutto per una congiunzione ferroviaria delle linee Divača-Pola e St. Peter-Fiume, con preferenza alla direzione Lupoglava-Matulje-Abbazzia, siccome una linea ferroviara di sommo interesse per tutta l' Istria meridionale e centrale.

Perciò, il Comune di Rozzo persuaso che ogni altra linea ferroviaria verrebe da sè qualora si avesse la congiunzione sopra indicata, dichiara di protestare gia fin d' ora contro ogni progetto che non fosse in prima linea quello di una congiunzione ferroviraria frà le attuali linee Divača-Pola e St. Peter Fiume".

Zato je županstvo v Roču poslalo danes na c. k. ministerstvo za železnice na Dunaju spomenico, s katero je:

a) protestovalo proti gradnji bodi katerega-koli, pa bodi tudi ne dragega železniškega projekta v zapadni Istri, ako in dokler ne bo pred vsem z vso gotovostjo zajamčena gradnja spojne železnice Lupoglava-Matulje (ali njima bližnjih toček).

b) zaprosilo c. k. ministerstvo za železnice, da dade čim prej na trošek države in s pomočjo eventuvelnega prispevka dežele in interesiranih občin izdelati načrte in troškovnik spojne normalne železnice v smeri ad a).

c) zaprosilo, da c. k. vlada pritegne v zakonsko predlogo za lokalne železnice spojno železnico v Istri, proga Lupoglava-Matulje ad a), ali da dogradnjo iste zagotovi drugim načinom istodobno z zagotovitvijo novih lokalnih železnic v drugih kraljevinah in deželah te države.

Domače vesti.

Poroka. Včeraj se je poročil v Barkovljah gospod c. kr. inženir Josip S k o b e r n e z gospico Hermo Ž a g a r j e v o, hčerjo veletržca z lesom in posestnika, g. Frana Žagarja. Novoporočencema iskrene čestitke!

Odvetniški izpit sta položila z izbornim vspehom gg. odvetniška kandidata dr. Josip M a n d i ć in dr. Josip F e r f o l j a. — Čestitamo!

Iz krogov finančnih paznikov. Najiskreneje priznanje moramo izreči gospodoma državnima poslancema dr. Ravniharju in dr. Rybáři, ki se kakor prava ljudska zastopnika trudita v državnem zboru za blagor železničarjev. Ali z vsem zaupanjem pričakujemo tudi mi, ubogi finančni uslužbenci, da se ta dva gospoda spomnita na Dunaju tudi nas. In če že ni možno doseči nobenega druzega zboljšanja za finančne organe, pa naj se zavzameta vsaj za to, da bomo imeli jednake službene doklade, kakor orožniki, pa da bi se odstranila tista prehodna odredba, po kateri dobivajo mlajši finančni organi po gotovem številu službenih let avtomatično povišanje plače; kajti ta odredba ne dovoljuje starejšim organom, da bi po izpolnitvi 30 let službe dosegli toliko, kolikor je zagotovljeno mlajšim po avtomatičnem višanju. Na primer: če je kdo 1. oktobra 1911 dovršil 14 let finančne službe in je bil že 6 let nadstražnik, dobiva avtomatično letno plačo 1400 K; isto plačilno stopinjo imajo pa tudi oni starejši, ki služijo od 14 do 30 let in že čez; dobivajo torej tudi le 1400 K. Vsi tisti nadpazniki, ki so bili n. pr. s 1. oktobrom avtomatično povišani v plačilno vrsto 1400 K, dosežejo, ko dovršijo 29 let službe, 1800 K. To je najvišja plačilna stopinja. Star nadpaznik pa, ki je že dovršil 30 let, bi moral služiti še celih 15 let, to je 45 let, ako bi hotel doseči isto plačo 1800 K. To je krivično razlikovanje na škodo starejšim organom. Opravičeno torej prosijo in pričakujejo ti poslednji, da bi se jim dovolilo toliko dohodkov, kolikor jih morejo pričakovati svojedobno njihovi mlajši kolegi.

Grad Miramar ostane, kakor je bilo že javljeno, do nadaljne odredbe, ob običajnih urah odprt obisku občinstva.

Nemško politično društvo v Gorici. Goriški Nemci so si ustanovili svoje p o l i t i č n o d r u š t v o in je vlada menda že potrdila pravila. Nas ni ta vest ni malo presenetila, ker to smo že predvidjali. Je pač to le ena nadaljna etapa v proračunjeni, sistematični infiltraciji nemštva v naše primorske pokrajine. Ista metoda in ista vrsta v napredovanju. Najprej potuhnenje in prividno priznavanje italijanske politične hegemonije, da zavajajo italijanstvo v brezskrbnost, da morejo Nemci mirno snovati svojo gospodarsko organizacijo in si utrjati teren. Čim pa se čutijo dovolj trdne, začenjajo tudi poskusi za politično uveljavljenje. To smo videli v Trstu in isto vidimo sedaj tudi v Gorici. Seveda niso ti prvi poskusi bogve kako imponujoči, ali to nas ne sme varati in nas zavajati v brezskrbnost, ker ne smemo pozabiti na nemško vstrajnost, žilavost in zistematičnost. Nad Italijani se že maščuje to, a maščevalo bi se nad nami vsemi, ako bi še nadalje podcenjevali pomen in namen nemške infiltracije v naše pokrajine. Goriški slučaj naj bi enkrat že vzdramil tudi Italijane, ki naj bi se zavedali nujne potrebe, da avtohtonno prebivalstvo slovenske in italijanske narodnosti začne misliti na skupen in odločni odpor proti nemškemu valu, ki že silno pritiska na naše jezove.

Cercle franco-illyrien. Odborova seja danes, t. j. v petek ob 7. uri zvečer v Čitalnici. Vabljeni so vsi, ki bi hoteli sodelovati v tem letu. —

Prof. Antoine Charles, iz Inomostske univerze, zelo poznan tudi tržaškemu občinstvu, bo imel prihodnji teden v „Cecle franco-illyrien" naslednja predavanja: I. *Mes impression á travers l' Autriche-Hongrie,* II. *Diction de priéces choisies* (Victor Hugo, Musset, Rostand, Dantes etc.). Cercle si je s tem postavil nov program letošnjega delovanja in bo gotovo našel med vsemi tržaškimi Slovani mnogo prijateljev in članov.

Repatica. Iz Vrdele: Včeraj ob 4.30 uri zjutraj smo od tukaj opazovali na severo-vzhodu (nad razglednim stolpom Alice) krasno, veliko zvezdo-repatico.

Tržaška mala kronika.

Nasilen in zaspan voznik. Anton Čebuljc, star 25 let, voznik iz Kamnika, stanujoč na Vrdeli 352, je včeraj zaspal na svojem vozu. Konji so se med tem pomaknili naprej. Redar je ustavil voz in je zbudil zaspanega voznika ter ga pozval, naj mu sledi na policijo. Vozniku se ni zdelo to prav, začel je proklinjati in zmerjati redarja ter ga celo sunil v stran. Slednjič je bil s silo odveden.

Cena grožnja, ki pravzaprav stane drago! 29-letni mehanik Roman Trevit, ki je ob enem delovodja, je imel prepir z dvema podrejenima delavcema, ki sta mu grozila, da „bo to njegov poslednji dan". Oba, Artur Nicoletti in Herman Jerman, sta bila na ovadbo aretirana.

Satir? Anton Dragovina, star 26 let, vslužben v plinarni, je bil včeraj zjutraj aretiran na ovadbo Amalije Sabelič, češ, da jo je hotel posiliti, ona pa da se je branila, pri tem pa da jo je ranil z nožem in da jej je ves besen zakričal: „Ali moja, ali no-

Občekoristna stavbena in stanovanjska
zadruga „Naš dom",
registrovana zadruga z omejenim jamstvom
— V TRSTU —

VABILO
na
ustanovni občni zbor
ki se bo vršil
(nadaljevaje onega z dne 15. oktobra t. l.)
dne 28. oktobra 1911 ob 8. uri zvečer v Sokolski dvorani v „Nar. domu".

DNEVNI RED:
1. Čitanje in odobritev pravil (konec).
2. Volitev načelništva in nadzorništva.
3. Slučajnosti.

Volilno pravico bodo imeli le oni, ki se do občnega zbora prijavijo za zadružnike in ki položijo na račun zadružnega deleža vsaj 20 K. Zadružni deleži znašajo 200 K, ki se jih lahko vplačuje tudi v mesečnih obrokih po 5 K.

Priglasitve sprejemajo: „Tržaška posojilnica in hranilnica" in na dan občnega zbora člani pripravljalnega odseka.

Pripravljalni odsek.

POHIŠTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. J. Mihočinović-a
KRIŽEVCI

G. J. SERRAVALLO
Trst.

Bila je ena najsrečnejših idej, ki se je tudi uresničila, združiti dve dragoceni zdravili: kininski alkaloid z železnim elementom v taki sestavi (ŽELEZNATO KINA-VINA SERRAVALLO), ki ne samo vrne bolniku zdravje, temveč mu tudi dela veselje pri jemanju.

KRIŽEVCI, dne 2. marca 1910.
Dr. J. MIHOČINOVIĆ.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke!
TRST — ulica dell' Olmo štev. 1, II. nadstropje — Trst
Velika izbera izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga
ter moške in ženske suknje. 107
UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

ODVETNIK
dr. Ferdo Černe
ima svojo pisarno
v Trstu, ulica Zonta št. 9
I. nadstropje.
Telefon 1766. Telefon 1766.

POZOR!! 50.000 parov čevljev!
4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.
Radi plačilne zaostalosti več velikih tvornosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod proizvajalno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, usnje rujavo ali črno galonirano, s predniki in močno močnimi podplati, zelo elegantna, najnovejša fasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.
Pošiljatev po povzetju
H. SPINGARN, eksport čevljev
Krakovo št. 240.
Sme se zamenjati in se vrne denar.

ZDRAVNIK
Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihali (grlo in nos)
se je povrnil ter ordinuje na svojem stanovanju
v Trstu, Corso št. 12
od 11½ do 1½ in od 4½ do 5½ ure popoludne.
TELEFON 177/IV.

Umetni : fotografični atelje
pri sv. Jakobu - TRST. pri sv. Jakobu - TRST.
ulica Rivo štev. 42 (pritličje)
213
Izvršuje vsako fotografično delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.
Posebnost: Povečanje vsakatere fotografije.
Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventuelno tudi zunaj mesta.

Josip Semulič
TRST, ulica dell' Istituto št. 5
Priporoča slav. občinstvu **SVOJO PEKARNO** in **SLADČIČARNO**, v kateri se dobi cel dan svež kruh in raznovrstne sladčice. Moka iz I. mlinov ter maslo. Likeri, vino in pivo v steki.
Postrežba tudi na dom.

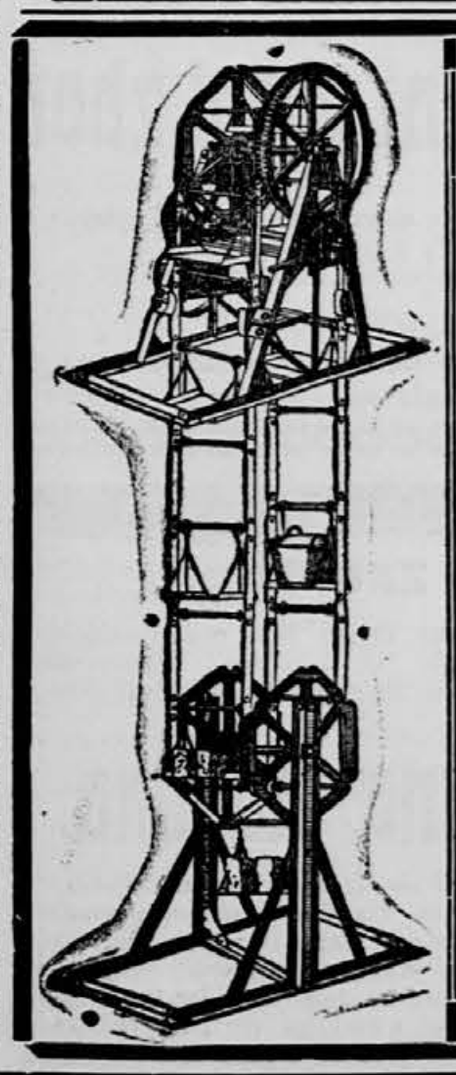

Mehanična delavnica
F. Miheučič & : F. Venutti :
Trst, Via Tiziano Veccellio 4.
Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. - Industrijalne instalacije vsake vrste: mline, stiskalnice in čistilnice. - Specijaliteta žag za kamnje, stiskalnice za grozdje; stroji za obdelovanje lesa - Izdelovanje - - oblik in uzorcev za testenine in biškote. - - Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarskega materijala, mletje kave, - - - - drož in drugih tehničnih predmetov. - - - -

Vsem : gospodinjam toplo priporočamo
KOLINSKO CIKORIJO
edino pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.
v korist družbi sv. Cirila in Metoda!
583

benega“. Upamo, da se bo v ulici Tigor nekoliko ohladil.

Kavalirski ljubimec. Štefan Versolat, 45-leten zidar, je bil aretiran na ovadbo svoje ljubice, ki pravi, da jo je neusmiljeno pretepel in celo jej grozil, da jo umori. Ker se je na policiji vedel skrajno arogantno, je bil takoj kaznovan na 10 dni zapora in stavljen še na razpolago deželnega sodišča.

Umrla vsled opeklin je včeraj zjutraj v bolnišnici 65-letna Ana Majer, ki se je, kakor smo poročali, predvčerajšnjem ožgala s špiritom.

Samomor. Sinoči ob 7.15 je redar št. 569 našel v sprehajališču pri sv. Andreju mladega moža, ki je ležal na klopi in ječal. Takoj je uvidel, da se je mož zastrupil. — Pozval je zdravniško postajo. A ko je došel zdravnik, ni mogel konstatirati druzega nego smrt; mladi mož je bil že izdihnil. Iz potne knjižice, ki so jo našil pri njem je bilo razvidno, da se imenuje Emil Furlan, da je star 28 let in da je brez posla.

Koledar in vreme. — Danes: Ivan Kancij sp. — Jutri: Uršula dev. muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoludne + 16·5 Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, temperatura malo spremenjena, severo-vztočni vetrvi.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Danes zvečer ob 8. uri pevska vaja. Pevci so naprošeni, da pridejo vsi gotovo k vaji, ker se začenja s poučavanjem nove skladbe za društveni koncert; ob jednem prosimo, da pridejo tudi oni gospodje, ki so se še priglasili.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer točno ob 8. uri pevska vaja za moški zbor. Prosim vse stare pevce in tudi nove, da se sigurno in točno udeleže vaje. Vsakdo, kdor ima veselje do petja in tudi resno voljo, je dobro došel. Pevske vaje se vrše v dvorani „Trg. izobr. društva“ ul. S. Francesco št. 2. Pevovodja.

CM. podružnica Trst IV. za Škorkljo in Belvedere sklicuje za nedeljo ob 10. uri predpoludne v prostorih gostilne NDO. v ulici Carredori št. 18. društveni sestanek. Vabljeni so Slovenci in Slovenke, ki hočejo pomagati naši veliki dobrotnici družbi sv. Cirila in Metoda. S tem, da je določena članarina v letnem znesku 2 K, je omogočen pristop k društvu slehernemu Slovencu. Vsak najmanjši dar za bodočo narodno šolo na Belvederju se hvaležno sprejme.

Odsek Tržaškega „Sokola“ v Rojanu naznanja, da se vršijo plesne vaje vsako nedeljo od 6. do 11. ure zvečer. Plešejo se vsi navadni in sestavljeni plesi.

Naše gledališče.

V nedeljo zvečer ob 8. uri se uprizori torej Lotharjeva satira in veseloigra

„Minister na dopustu“.

Avtorja te igre že poznamo iz lanske sezone, ko smo videli na našem odru velikanski in nepozabni vspeh njegovega „Kralja Harlekina“. Ta spomin nam gotovo jamči, da si tudi „Minister na dopustu“ namah osvoji občinstvo.

Ker bo obisk gotovo zelo številen, si moramo že zdaj preskrbeti vstopnice, ki jih prodaja vratarica „Narodnega doma“.

Pri predstavi sodeluje tudi vojaška godba in izvaja nekaj Offenbachovih skladb. Igra tudi v odmorih.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

POLITEAMA ROSSETTI. Sinoči se je z vspehom ponavljala Straussova opereta „Cigan baron“. Vsi izvajalci so želi obilo aplavza.

Danes častni večer subretke gospe Giacomini. Uprizori se *„Čednostna Suzana“*. Operetna burka v 3 dejanjih. Vglasbil H. Gilbert. Začetek ob 8. uri.

FENICE. „Jesenski manevri“, opereta v 3 dejanjih Ogra Kálmána, je prišla pred par leti na oder in se postavila v isto vrsto z „Vesela vdovo“, „Dolarsko princezinjo“ in jednakimi. In reči se mora, da se ji je posrečilo, ako ne povspeti se nad one, vsaj vzdržati se na isti višini z onimi. Kar posebno vleče, je popolnoma moderna, iz sedanjosti vzeta vsebina, ki nudi poleg lepih, sentimentalnih scen obilo zabave in smeha. Ta opereta je tudi fina satira na današnji vojaški zistem in vojaštvo sploh. Muzika je pač operetna in ni popolnoma brez vsake umetniške vrednosti. Nekateri komadi (posebno „serenada“) so prav ljubki.

Izvajanje je bilo na splošno dobro. Posebno se je odlikovala baronesa Rise (g.a Marcella d' Arca) s svojim mikavnim, nežnim sopranom, z elegantnim nastopom in nič manj — s fino toaleto. Mesto Jole Baroni, ki je bila nerazpoložena, je pela vlogo kadeta Marosija, gospica Zanoncelli, ki je žela obilo aplavza in je morala pevski vložek v prvem dejanju ponoviti. Zadovoljiv je bil tudi Dante Pinelli, kot stotnik von Lorenty. Smeh je vzbujal neprenehoma „rezervni častnik“, ki je moral tudi svojo pesem v drugem aktu ponoviti. Pripomniti je, da razpolaga družba Mauro z lepimi dekoracijami; damske toalete elegantne in okusne. „Jesenski manevri“ so bili torej zelo lepo vprizorjeni.

Danes se ponovi opereta „Jesenski manevri“.

Vesti iz Goriške.

Razpisana je služba za izpraznjeno mesto paznika v c. kr. moški kaznilnici v Gradišču ob Soči.

Druge slovenske dežele

Za raziskovanje po starinah na ljubljanskem Mirju je naučno ministerstvo dovolilo 600 K.

Dopolnilna deželnozborska volitev v Ljubljani. S. L. S. kandidira za dopolnilno deželnozborsko volitev v Ljubljani Antona Rojina, mizarskega mojstra in hišnega posestnika v Ljubljani.

Vojaška garnizija v Vipavi. Vojaški list „Vedette“ javlja, da dobi vipavski trg stalno garnizijo in sicer pride tja en s haubicami polk. Polovica polka bo nameščena v opuščeni tovarni v Paleh pri Šturjah, druga polovica ostane v vipavskem trgu in bo nameščena v gradu s hlevi vred. Tako bo Vipava poleg Ljubljane edini kraj na Kranjskem, ki bo imel stalno posadko.

Kranjska deželna banka. Nameravana kranjska deželna banka prične svoje delovanje dne 2. januarija 1912. Kakor začetni kapital se uporabi uloga kranjskega deželnega odbora v znesku pol milijona kron.

Čudno tele je zvalila krava Franceta Tomšiča v Šmarci. Tele ima eno glavo, štiri oči in dva gobčka, ušesi sta le dve. Hrbtenici sta dve, pa ste skupaj zaraščeni, a noge ima štiri. Rep je eden, pa na koncu se preceplja v dva.

Vsaka dobra, varčna kuhinja bi morala imeti v zalogi Maggi-jeve kocke za govejo juho. Vsaka kocka — samo z vrelo vodo polita — da takoj delikatno govejo juho, katero lahko vporabljate kakor drugje pripravljene doma prirejene juhe. Maggi-jeve kocke za govejo juho a 5 h so iz najboljšega mesnatega ekstrakta in iz vseh potrebnih dodatkov in zato so popolnoma gotova goveja juha v suhi obliki. Kadar kupujete, pazite vedno na ime Maggi in varstveno znamko zvezdo s križcem.

Ekspresni vlak Trst—Pariz—Calais. S 1. oktobrom je pričel voziti takoimenovani Simplon-ekspresni vlak Trst— (južna železnica) Pariz—Calais. Za sedaj bo vozil do 30. aprila 1912 dnevno v vsaki smeri z odhajanjem iz Trsta ob 7. uri 50 min. zjutraj in dohajanjem v Trst južna železnica ob 9. uri 30 zvečer po črti Trst—Krmin—Videm—Mestre—Milan—Domodosola—Lausane—Pariz—Calais. Z ozirom na okolnost, da bo imel ta vlak v Calais-u takojšnjo zvezo z Londonom, bo tvoril torej tudi direktno zvezo med Trstom in Londonom. Ta vlak bo vozil nastopne direktne vozove:

1 spalen voz med Trstom in Calais,
1 jedilni voz med Trstom in Lausanno,
1 salonski voz med Trstom in Milanom in poleg tega en direkten voz I. in II. razreda med Trstom in Benetkami.

Vožnja bo trajala: iz Trsta v London $34^1/_2$, iz Trsta v Pariz $23^1/_2$, iz Trsta v Milan $8^1/_4$, iz Trsta v Benetke $4^1/_2$ ure. V nasprotni smeri iz Londona v Trst $34^1/_2$, iz Pariza v Trst $24^1/_2$, iz Milana v Trst $9^1/_2$ in iz Benetek v Trst $5^1/_2$ ure.

„Gosp. podporno društvo“ v Zrebčah
vknjiž. zadruga z neomejeno zavezo
vabi na
izredni občni zbor
ki se bo vršil
v nedeljo 5. novembra ob 10. uri zjutraj v lastnih prostorih.

DNEVNI RED:
1. Volitev odbora in nadzorništva.
2. Eventuelnosti.

ZAHVALA.

Podpisana izreka tem potom najprisrčnejšo zahvalo za izkazano sočustvovanje povodom smrti in pogreba našega ljubljenega sina

Frana Medena

Posebno zahvalo izrekajo sl. učiteljstvu in gosp. voditelju, častiti duhovščini, gospodični vrtnarici, pevcem fantom in dekletom, vsem darovateljem vencev, voditelju, učitelju in učiteljicam Legine šole za udeležbo z mnogimi učenci in učenkami ter slav. občinstvu, ki so spremili premilega pokojnika k večnemu počitku.

SV. KRIŽ, 18. oktobra 1911.

Družina Meden.

Splošno anonimno društvo za prevažanje
Via Ghega 3, Telefon 2487.
Shramba in prevažanje pohištva Telefon 1220.
Razpošil. in shramba kovčekov Telefon 2572.
Čiščenje in shramba preprog Telefon 2573.
2015

Mali oglasi

Kefir (redi telo, čisti kri, krepi živce in možgane) je vkusno. Prodaja v Trstu: Mlekarna Hrušica, ulica delle poste 16. 1838

Odda se takoj svetla, zračna meblovana sobica, prost ubod. Ulica Farneto 44, mezzanin, vrata 20. 1844

Občina, restaurant Zorko sprejme takoj natakarja ali nataksrico pod dobrimi pogoji. Prednost slovenska stranka, zmožna italijanščine in nemščine kavcija 500 K. 1849

Modistka ima izgotovljene elegantne klobuke zajčevino, prenavlja po zmernih cenah. Nuova 45, I. n. 1845

Išče se urarski pomočnik. Nastop takoj. Alojzij Povh, ulica del Rivo št. 26. 1843

Slovanske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Caserma 16., Gregor Zidar & C., Rocol 263, tobakarna Segolin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sežani: Fran Stolfa, trgovec. v Kozini: Ivan Dekleva. 1472

Tovarna sodovke v Podgori pri Gorici priporoča svoj izvrstni izdelek šifonk in pokalic gospodom krčmarem v Podgori in okolici. Postrežba na dom. Josip Nemec. 1757

Dolenjski krompir izvrstne kakovosti, prodaja v vsaki množini in po zmerni ceni. C. Sicherle & Co, Gorica, Gledališka ulica 20. 1800

Mlad mož, Čeh, izšolan, išče vsakojako službo Piše lepo češko, hrvatsko in govori italijansko in slovensko, Ponudbe pod „Čeh 16“ na inser. oddelek Edinosti. 1840

Meblovana soba se odda v ulici S. Lazzaro 8. IV. nad. vrata 9. 1442

Nova gostilna v Bazovrci se odpre v soboto 21. t. m. nasproti šole. Podpisani jamči za dobro in ceno postrežbo, Se priporoča za obilen obisk Mihael Križmančič. 1823

Urar Caio Squadrani v Trstu, ulica Scalinata št. 1. - Prodaja in popravlja ure po nizki ceni in z garancijo. Popravlja budilnice po K 1—. 8896

ARTURO MODRICKY
Predajalnica manuf. blaga in drobnih predmetov
Trst, ul. Belvedere 32.
Zaloga odej, prešitih od K 6·40 dalje, flanelaste od K 2·40 dalje, volnene od K 3·— dalje. Bel fuštanj, piquet barvan, zavese, preproge, trliž in volna za zmetnice, malije vseh vrst bombažnate in volnene za mornarje, čepice, dežniki, moderci, ovratniki, manšete iz platna in gumija, ovratnice, perilo na meter in izgotovljeno ter drobnarije
po cenah, da se ni bati konkurence.

V novi trgovini
ul. Carlo Ghega 2 (bivša mirodilnica)
je dospela :: partija porcelanaste
Posode
po priložnostnih cenah. — Samo za malo dni!

Rihard Novak & C°
Pekarna in slaščičarna s prodajo moke
TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13
Postrežba: točna.
CENE ZMERNE.

TRVDKA
Adolf Kostoris
skladišče oblek za moške in dečke
Trst, Via S. Giovanni 16, I.
TELEFON 251 Rom. II.
(zraven restavracije „Cooperativa“ ex Hacker)
Prodaja na mesečne ali teden. obroke
obleke in površnike za moške
perilo itd. po dogovornih cenah
POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v I. nad.

Pekarna VEKOSLAV GUL
TRST, Piazza Caserma štev. 4,
podružnica Via Caserma št. 13.
Vsak dan večkrat svež kruh, raznovrstne sladčice, biškotini, bomboni in šokolada.
Najfinejše moke po zmernih cenah.
Vsprejema se v peko pecivo vsake vrste.
POSEBNOST: vsakovrstni likerji in vino v steklenicah.

Gugl. Brod & C°
TRST
Ulica Rossini 26, vogal ulice della Zonta
opozarja slavno občinstvo, da je na novo uredil SVOJE VELIKE SOBANE z
modernim pohištvom
vsakega štila
ki je je nakupil pod takimi pogoji, da je zamore nuditi svojim cenj. odjemalcem po najnižjih cenah.
Katalogi na zahtevo zastonj.

TEODOR KORN
Trst, ul. Miramar štv. 65
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
PREJEMAJO SE VSAKOVRSTNA DELA IN POPRAVE
PO NIZKIH CENAH.
:: Delo dobro in zajamčeno. ::
Telef. 25-26. ☐ Poslovodja: Franjo Jenko.

Zaloga tu- in inozem. vin, špirita likerjev in razprodaja na debelo in drobno
JAKOB PERHAUC
Trst, Via delle Acque št. 8, Trst
(Nasproti Caffè Centrale)
Velik izbor francoskega šampanjca, penečih dezertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko.
Razprodaja od pol litra naprej. 263

ALESSANDRO PANCIROLLI
Platneno in bombažnato blago
Trst
ulica San Sebastiano štev. 6.

:: **Restaurant Würschinger** ::
Trst - ulica Stadion štev. 10.
Vsako nedeljo vojaški koncert. - Vstop prost.
Najboljše priporočen. — Dunajska kuhinja. - Dreherjevo pivo I. vrste.
CENE NAVADNE. Senčnat in hladen vrt. CENE NAVADNE.
Klubove sobe se oddajo v najem za društva. - Abonement s popustom 20%

Velika klobučarna
Romeo Doplicher
Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.
Specijaliteta: trdi angleški klobuki.
Emporij kap za potovanje in za šport.
TRST Corso št. 34.
223